

Олімпійський рух на теренах України – минуле та сьогодення

Матеріали всеукраїнської наукової
конференції
1 лютого 2024 року м. Тернопіль

**ТВОРЧА НАУКОВА ЛАБОРАТОРІЯ
ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ, СПОРТУ ТА
ОЛІМПІЙСЬКОЇ ОСВІТИ «СОКРАТ»**

**ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
ВОЛОДИМИРА ГНАТЮКА**

НАЦІОНАЛЬНИЙ ОЛІМПІЙСЬКИЙ

**КОМІТЕТ УКРАЇНИ КОМІТЕТ З
ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ТА СПОРТУ
МОН УКРАЇНИ**

**КОМІТЕТ З ФІЗИЧНОГО
ВИХОВАННЯ ТА СПОРТУ
МОН УКРАЇНИ**

ОЛІМПІЙСЬКА АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ

**ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ МОЛОДЬ.
НАУКА. СПОРТ.
ЗДОРОВИЙ РУХ УКРАЇНИ**

2. Козак Є.П. Формування ціннісного ставлення до фізичної культури у студентів вищих педагогічних навчальних закладів: Автореф. дис...канд. пед. наук. - К., 2011. - 22 с.

3. Крилов, А.А. Деякі проблеми психології спорту у світі /А.А. Крилов// Вісник Балтійської Педагогічної Академії. Вип. 14. - , 1998. -С. 46-49.

4. Маркова А.К. Формування мотивації вчення у шкільному віці: Посібник для вчителя. - К.: Просвітництво, 2003. - 96 с.

5. Стасюк Р. М. Вивчення мотиваційно-цільової спрямованості процесу фізичного виховання у вищому навчальному закладі / Р. М. Стасюк // Сучасні проблеми фізичного виховання та спорту школярів та студентів України : матеріали V Всеукраїнської науково-практичної конференції. - Суми: СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2005. - С. 108-111.

Лимаренко Н.П. ¹, <https://orcid.org/0009-0009-6693-3683>

Єрмолова В. М. ², <https://orcid.org/0000-0002-6073-0449>

ОЛІМПІЙСЬКА ОСВІТА В СИСТЕМІ ОСВІТИ ДЛЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

¹ Київ Навчально-науковий олімпійський інститут
Національного університету фізичного виховання і спорту
України

² Київ Олімпійська академія України

Анотація. У публікації розкриваються форми олімпійської освіти в системі освіти для сталого розвитку дітей дошкільного віку.

Annotation. The publication reveals the forms of Olympic education in the education system for the sustainable development of preschool children.

Ключові слова: сталий розвиток, діти дошкільного віку, олімпійська освіта.

Keywords: sustainable development, preschool children, Olympic education.

Актуальність теми дослідження. Усе, що відбувається у суспільстві, має наслідки для дітей, тому всі 17 глобальних цілей

сталого розвитку на період до 2030 року пов'язані з виживанням, благополуччям і навчанням дітей – їхнім майбутнім життям [2].

Тому навчання сталого розвитку має починатися з самого раннього віку. Саме в період раннього дитинства у дітей формуються основні цінності, погляди та звички, які можуть зберігатися надовго.

Оскільки дошкільна освіта покликана закласти міцну інтелектуальну основу для розвитку і навчання впродовж усього життя, вона володіє величезним потенціалом у формуванні цінностей, що підтримують сталий розвиток, наприклад, розумне використання ресурсів, культурне розмаїття, ґендерна рівність тощо [3].

Мета дослідження полягає у визначенні форм олімпійської освіти в системі освіти для сталого розвитку дітей дошкільного віку.

Методи дослідження. Аналіз документальних матеріалів, мережі Інтернет, синтез та узагальнення.

Результати досліджень. Цілі сталого розвитку (ЦСР) є універсальними цілями для всіх. Проблеми, пов'язані з бідністю, нерівністю, освітою тощо, існують у кожній країні світу. Вивчення їх допомагає дітям глибше зрозуміти, що все у світі взаємопов'язано. Жодну з проблем не можна розглядати і вирішувати ізольовано. Ці проблеми багато в чому є частиною нашої соціальної структури. Отже, нам необхідно зробити ЦСР частиною повсякденного життя. Це робиться для благополуччя Землі і кожної живої істоти, яку вона живить; включно з нами. Бажано, щоб кожна людина працювала над досягненням цих цілей, оскільки вони за своєю суттю глобальні. Таким чином, діти теж виростуть і стануть свідомими та домагатимуться змін для досягнення ЦСР до 2030 року.

Діти багато в чому є частиною глобально пов'язаного світу. Коли вони обговорюють і намагаються зрозуміти ЦСР, вони граються з ідеями, які змушують їх мислити глобально, бути неупередженими і відкритими для різноманітності в усьому. У процесі гри вони зможуть пов'язати своє розуміння стійкості з реальними проблемами, які можуть допомогти їм розширити світогляд, відчувати себе долученими до суспільства, що призводить до активного вирішення проблем. Діти почуватимуться більш зацікавленими у своїй освіті, коли

знатимуть, що, незважаючи на свій юний вік, вони можуть зробити свій внесок і домогтися змін.

Пояснення ЦСР має містити можливості для дітей брати участь у стимулюючому діалозі про взаємозв'язки людини і природи. Їх також необхідно навчити конкретних дій, які можна зробити на користь навколишнього середовища, наприклад, відмовитися від використання пластикових пакетів, дбати про прибирання довкілля, раціонально використовувати водні і лісові ресурси тощо.

Світ стає дедалі більш взаємозалежним і взаємопов'язаним, тому ми повинні вчити дітей бути співчутливими і поважати відмінності, а також рівність і справедливість, щоб розвивати здорові стосунки протягом усього життя [5].

Основним завданням навчання дітей ЦСР є формування в них моделей поведінки, звичок, стилю життя, що відповідають потребам сталого розвитку людства.

У закладах дошкільної освіти України запроваджено курс «Дошкільнятам про освіту для сталого розвитку» [1], розробленого на засадах одного з напрямів гуманістичної педагогіки – педагогіки «емпауерменту» (з англ. empowerment – надання людині мотивації й натхнення до дії), який передбачає:

- 1) створення умов для формування у дитини впевненості у власних силах і можливостях та відповідальності за результати навчання;
- 2) прийняття дитиною рішень щодо власного стилю життя та їх виконання;
- 3) забезпечення психологічного комфорту дітей під час занять як за допомогою спеціальних прийомів, так і через доступність змісту (за принципом вибору кожною дитиною тих кроків, які вона хоче і може здійснити);
- 4) створення умов для появи у дітей ентузіазму і почуття задоволення від результатів групової й індивідуальної роботи, виконання дій і вироблення звичок поведінки, орієнтованих на сталий розвиток, що досягається насамперед завдяки постійному позитивному (як за формою, так і за змістом) зворотному зв'язку [4].

Завданнями курсу є створення умов для:

- 1) формування у дітей початкових уявлень про дії та поведінку, що орієнтовані на сталий розвиток, необхідних для свідомого вибору способу власного життя;

2) усвідомлення старшими дошкільниками необхідності збереження ресурсів Землі та особистої причетності до майбутнього суспільства і природи;

3) розвиток у дітей звичок і моделей поведінки, що відповідають сталому розвитку бажання діяти у цьому напрямі [1].

Курс складається з трьох тем: «Спілкування», «Ресурси» та «Подарунок».

Тема «Спілкування» є важливою у формуванні у дітей моделей поведінки, пов'язаних із соціальними аспектами сталого розвитку. Повноцінне, ввічливе, доброзичливе спілкування сприяє покращенню загальної атмосфери у будь-якому колективі, налагодженню добрих стосунків між його членами, а отже – більш продуктивній співпраці, збереженню здоров'я і гарного настрою та поліпшенню життя людини у цілому.

Тема «Ресурси» є дуже важливою для введення дітей у поняття ресурсозберігаючої поведінки. Повторне використання ресурсів, їх заощадження та зберігання є ознакою сталого розвитку суспільства і високого рівня екологічної свідомості людей.

Тема «Подарунок» продовжує формувати екологічно дружню поведінку дітей, закликаючи їх до роздумів про свій взаємозв'язок з природою, про необхідність зберігати природу та піклуватися про неї. Тема інтегрує і подальше опанування соціальними навичками, що сприяють покращенню комунікації та стосунків між людьми, а отже орієнтовані на сталий розвиток.

Значну допомогу у долученню дітей старшого дошкільного віку до вирішення проблем сталого розвитку можуть надати елементи олімпійської освіти. Так, реалізуючи тему «Спілкування», доцільно використовувати ігри з елементами олімпійських видів спорту (особливо командних), під час яких у дітей будуть формуватися не тільки моделі поведінки, пов'язані з соціальними аспектами сталого розвитку, а й олімпійські й загальнолюдські цінності дружба, повага, досконалість.

Вводячи дітей у поняття ресурсозберігаючої поведінки за темою «Ресурси», доречним стане їх знайомство з правилами поведінки на спортивних спорудах з метою збереження їх у чистоті і порядку; прагненням світової спільноти зберігати і підтримувати у належному стані матеріальну олімпійську спадщину (стадіони, спортивні майданчики, басейни тощо);

бережливим ставленням до використання природних ресурсів у повсякденному житті і під час занять фізичною культурою і спортом; турботою про збереження зелених зон на території спортивних майданчиків.

Висновки. Завдання дошкільної освіти щодо сталого розвитку – сформувати уявлення дітей про моральні якості людини, сприяти їх проявам у повсякденному житті, закладати основи духовності, вчити аналізувати свою поведінку, вчинки товаришів, виховувати доброту, прагнення допомогти слабшому, бережливе ставлення до природи, що в свою чергу забезпечить сформованість у дитини розуміння необхідності певної сукупності звичок, мотивацію для їх щоденного виконання і забезпечить практику такої повсякденної поведінки, яка орієнтована на стійкий розвиток себе, країни, всієї планети. За таких умов разом із дорослими діти можуть стати силою для реалізації бачення ООН більш мирного, здорового та справедливого світу.

Список літератури:

1. Пометун О., Гавриш Н., Саприкіна О. Дошкільнятам – освіта для сталого розвитку : навч.-метод. посіб. для дошкільних навч. Закладів. Д.: «ЛІРА», 2014. 120 с.
2. Перетворення нашого світу: Порядок денний у сфері сталого розвитку на період до 2030 року". 70-та сесія ООН. URL: <https://www.un.org/ru/ga/70/meetings/>.
3. Кононенко О.Л., Аксьонова О.П., Аніщук А.М., Артемова Л.В. Я у світі. Програма розвитку дитини від народження до шести років. Київ: ТОВ «МЦФЕР-Україна», 2019. 488 с.
4. Lisa Janicke Hinchliffe. Empowering Pedagogy. URL: <https://des4div.library.northeastern.edu/orientations/empowerin g-pedagogy/#:~:text=What%20is%20Empowering%20Pedagogy%3F,choice%2C%20and%20self%2Ddirection.>
5. Papiya Pal. 7 reasons to teach children sustainable development goals. URL: <https://kidsatplayelc.com.au/f/7-reasons-to-teach-children-sustainable-development-goals.>